

inlupit.

Med utmärktaste högaktning har jag äran städse framhärda

Wälborne Herr Senatorns
ödmjukaste tjenare
C. G. Wrede

721 *J. V. SNELLMAN – J. F. HACKMAN 17.VIII 1867* 10
ÅAB, J. F. Hackmans samling

Högädle Herr Komerseråd och Riddare.

Erkännande mottagandet af ärade den 12 dennes får jag förbindligt tacka för Herr Komerserådets bemödanden för min gjorda anhållan.

Såsnart jag erhöll telegramsvar upplysande, att på orten ingen kunde för uppdraget föreslås, vidtog jag underhandling på annat håll, som nu haft till följd, att H:r Nybom i Fredrikshamn lofvat sitt biträde. Då herr Lydecken aviserade om sin hitkomst, skyndade jag att i telegram härom underrätta honom, ehuru han lärer lemnat Wiborg, förrän detsamma hann framkomma, 20

Jag skulle visst i första rummet tänkt på Herr O. Alfthan. Men han är ända till November bunden vid expositionen. I öfrigt har också han sitt uppdrag i denna affär – nemligen att göra sig underrättad om användbara verktyg och machiner.

Det kan väl hända, att vi hafva någon svårighet att konkurrera med i synnerhet Norrmännen, och Svenska exporten från Göteborg. Men då arbetslegan här är så låg, borde detta nedsätta vårt tillverkningspris. Också borde frakterna med våra landtmannafartyg för närvarande kunna blifva billiga nog, om någon förständig ledning kunde förmå rederierna, att inskränka sig till stenkol och trädvaror och efterhand förvärfva sig förtroende i denna trade. 30

Med Högaktning har jag äran underteckna

Herr Komerserådets och Riddarens
ödmjukaste tjenare
Joh. Vilh. Snellman

Helsingfors d. 17 Augusti 1867

40

722 *C. M. CREUTZ – J. V. SNELLMAN 17.VIII 1867*
HUB, JVS handskriftssamling

Malmgård den 17:de Augusti 1867.

Högt ärade Broder!

För min ärade Broders skrifvelse af den 22 Juli ser jag mig nu nödsakad att skrifteligen aflägga min uppriktiga tacksägelse, då ett oblidt öde vid min hitresa genom Helsingfors hindrade mig att, såsom jag hade hoppats, få göra det mundtligen. Nämnde skrifvelse har upplyst mig om de principer, Styrelsen för framtiden tänker följa och sålunda med ens hos mig skingrat alla tvifvel beträffande mitt handlingsätt för 50

kommande tider. Dock har jag ej kunnat underlåta att med afseende å ett och annat, som denna skrifvelse äfven innehöll, lemna några upplysningar, äfvensom att försöka bemöta åtskilligt i densamma.

Jag anser mig likväl först böra afge den förklaring, att jag aldrig hört till dem, som gillat, utan fastmera räknat mig bland dem, som klandrat det paternella förmynderskap, som Regeringen under decenier påtagit sig för det finska Folket, hvaraf följden äfven blifvit den, som nu visat sig, nemligen brist på håg och förmåga hos detsamma att sköta sina egna angelägenheter, samt att ingen mer än jag kan glädja sig åt att systemet blifvit ändrat. Dock som alla brådstörtade omsvängningar från ett system till dess motsatts äro vådliga och denna just inträffar på en tid då flere svåra år följt på hvarandra, kan jag ej annat än önska att öfvergången måtte ske småningom och ej allt bistånd från statens sida med ens upphöra. Jag har derföre hållit det för min pligt, och måste äfven fortfarande så anse det, sålänge § 46 i Nåd(iga) Förord(ningen) om allmänna fattigvården af år 1852 är gällande, att till Regeringen insända de suppliker, åtskilliga kommuner inlemnad, om understöd af allmänna medel till åstadkommande af arbeten åt den fattiga arbetslösa befolkningen. Deremot har jag på intet sätt uppmanat eller uppmuntrat till dylika ansökningar.

Det är lätt sagt, »dika edra åkrar, så höfrö, gör godt smör, odla lin och hampa, väf för export, fabricera stäfver och läkter» (det sednare har nog redan förstört skogarna i mitt län); men huru få allt sådant i en hast i gång, då jag ej under dessa 3 sednaste åren kunnat inom hela länet få flere än omkring 10 kommunalstyrelser inrättade. I första rummet kommunalstyrelser och skolor, först derefter kan man hoppas få något annat igenom. De fleste kommuner komma och begära anstånd med inrättande af kommunalstyrelser. Jag har då alltid följt den grundsatsen att ej ge anstånd på längre tid än ett, högst två år, ehuru man vanligen begärt på 10 år, och har jag så gjort, medan jag ej velat att frågan skulle somna bort, utan kommunerna tvingas att årligen upptaga densamma. Åtskilliga kommuner lära dock, efter hvad jag hört, besvärat sig till Senaten öfver min vägran. Få de der längre anstånd, så kan jag ingenting vidare uträtta, ty följden blir den att de flesta öfriga kommuner följa det gifna föredömet.

Bror framhåller i sin skrifvelse att kronobetjeningen i länet ej samvetsgrannt »inberättar om tillståndet, utan öfverdrifver». Jag inser nog att ibland densamma likasom inom alla andra embetskårer kan finnas odågor och skulle ej anse det underligt om deras antal här vore proportionsvis större då pretensionerna på kronobetjeningen stå i intet förhållande till den ussla aflöning den åtnjuter; men jag måste likväl protestera emot ett sådant total omdöme om densamma. Jag har sjelf varit jordbrukare i 15 år, innan jag tillträdde min nuvarande befattning, och ej en sysslolös åskådare eller blott haft min egendom såsom ett sommarnöje, utan jag har såväl såsom elev vid landtbruksinstitut i Sverige, som här hos mig varit van att sjelf lägga handen vid jordbruket, hvarföre jag äfven tror, utan att derföre behöfva anses alltför egenkär, mig kunna något bedömma dithörande frågor. Det är ingen lätt sak att bedömma årsväxten eller förutsäga den kommande skörden ens inom ett litet jordområde, än mindre inom hela socknar, häradet och län och dessutom beror dervid allt på den individuella uppfattningen; den ena kan anse det högst dåligt hvad den andra på sin ort räknar för medelmåttigt och det så mycket lättare, om han ej haft tillfälle att genom iakttagelser i andra distrikter, häradet eller län göra några jämförelser. Under mina resor, då jag besökt flera länsmans distrikter

eller härader, har jag sjelf erfarit detta. I ett distrikt klagades grufveligen öfver de dåliga utsigterna för årsväxten och ansåg jag de klagande hafva fullt skäl dertill, men då jag kom till ett annat, fann jag detta ännu mycket sämre och måste i så fall skatta det förra betydligt lyckligare lottadt. Och dessutom huru ofta beror ej utgången af skörden på några dagars mera eller mindre gynnande väderlek! Med denna erfarenhet kan jag ej tillvita kronobetjeningen i gemen om utgången af skörden någon gång ej skulle öfverensstämma med densamma föregående rapporter, utan jag är öfvertygad att största delen af densamma med samvetsgrannhet söker framställa förhållandet.

Bror har äfven framhållit såsom »öförsvarligt» att då af kronoutskylderna »i Uleåborgs län indrifvits 3/5 delar», det influtit »i Åbo län endast hälften». Jag deremot tror att detta förhållande, hvilket äfven torde bero på något misstag, lätteligen kan försvaras. Vid slutliqviden den 1 Juli hade utaf 1866 års kronoutlagor från länet levererats till landskontoret 1 209 397 mark samt till magasinerna och metallvågarna säd och jern för ett sammanlagdt värde af 249 651 Mark, hvaremot resterna uppgingo till inalles 177 022 Mark. Resterna utgjorde således den 1 Juli vidpass 1/7 del af den kontanta och endast 1/8 del af kontanta och innatura levereringarne sammanlaggda. De betydligaste resterna utestå i norra delarna af Nedre Satakunda härad, 11 328 m<ark> 58 p<enni> i Öfre Satakunda öfredels 38 012 m<ark> 31 p<enni> medledels 53 609 m<ark> 65 p<enni> och nedredels 25 646 m<ark> 23 p<enni> samt i Wehmo socken af Wehmo härad. I Haliko härad, 14 911 m<ark> 45 p<enni> äro största delen af resterna beroende af de stora der belägna brukenas konkurser. I Piikis härad är det egenteligen Baron Willebrandts utskylder, som utestå och nu likasom alla föregående år måste handräkningsvis genom Guvernören i Nyland uttagas. Dessutom har sedan nämnde tid redan en del af det utestående influtit och torde det öfriga i de flesta härader ännu inflyta så snart penningar kunna anskaffas. Denna mängd kronorester är visserligen något ovanligt här i länet, men härrör ingalunda af slapphet eller efterlåtenhet hos uppbördsmännen, om jag möjligen undantager kronofogden i Medledels härad, hvilken jag fruktar gjort sig skyldig till någon liten efterlåtenhet i detta afseende, och hvarföre jag äfven är betänkt på att hålla restransakningar i hans härad.

För öfrigt är jag öfvertygad att såväl landskontoret, som kronobetjeningen nu likasom tillförene sökt i möjligaste måtto fullgöra sin skyldighet samt iaktaga kronans rätt och bästa samt att nämnde förhållande endast kan tillskrifvas oförmåga hos de skattdragande att nu kunna afbörda sig utlagorna till kronan. En af hufvudorsakerna dertill är, utom fjolårets knappa skörd och totala missväxt på potates, den allmänna bristen på penningar. Vid exekutiva auktioner, som varit utlysta hafva inga köpare inställt sig, emedan landsbygden är helt och hållet utblottad på penningar. De medel, som funnits, hafva åtgått till anskaffande af lifsmedel, dem isynnerhet ofvannämnde orter varit nödsakade att inköpa redan ifrån Mars månad. Dessutom hafva dessa orter redan flere år årad haft missväxt, dels svaga skördar samt nödgats skuldsätta sig, så att alla tillgångar nu voro uttömda och krediten äfven slut. Tillfällen till förtjenst genom transport och afsalu af skeppsprodukter, som för ofvannämnde trakter alltid varit en hufvudsaklig inkomstkälla, saknades äfven sistlidne vinter, af orsak att åtskilliga betydliga sågar i följd af de stora fallisementerna i Björneborg redan länge varit overksammasamt att i anledning af sagde fallisementpriset på skogsprodukter i Björneborg likasom i Raumo och Nystad

varit särdeles nedtryckt. Härtill kommer ännu febersjukdomarna, som just i dessa trakter hela vintern och våren härjat förskräckligt och hållit flerestädes ända till halfva befolkningen på sjukbädden, samt förluster af dragare och boskap i mängd, förorsakade af brist på foder. Det finnes hela byalag, der befolkningen samtidigt legat i febersjukdomar, så att människor ifrån andra byalag nödgats komma för att sköta de sjuka, och det finnes äfven lägenheter, der såväl allt folket som alla kreatur dött af sjukdomar och svält, äfvenså finnas lägenheter, som blifvit öfvergifna af sin befolkning, och hvilka kronobetjeningen nödsakats taga hand om för att de skulle blifva bebrukade och skötta. På auktioner, som hållits i Tavastkyro skall blifvit betalt för får 25 å 50 penni. Det hade således varit att totalt ruinera befolkningen om man fortfarit med auktionerna. Bättre då att vänta och få något, än försälja deras hestar, kreatur och redskap för nästan intet, hvarigenom de blifvit urståndsatta att bruka sin jord och erhålla någon skörd. Dessutom är egendomen sequestrerad öfverallt hos de restskyldige med undantag endast hos dem, hvilka erhållit af Senaten anstånd med betalningen.

I anledning af min ärade Broders ofvannämnde skrifvelse har jag vidtagit åtskilliga åtgärder, hvilka troligen redan genom tidningarna kommit till Brors kännedom. Ledsamt endast att jag, straxt efter sedan jag utfärdat mitt Cirkulär, i hvilket jag för kommunerna framhöll, att de för framtiden ej hade att påräkna någon hjälp af Staten, utan voro hänvisade till egen omtanke i afseende å befolkningens bergning, erhöll en skrifvelse från Kansliexpedition, i hvilken jag anbefalles att anmana kommunerna i länet att ställa sig § 46 i Nåd^{liga} Förordningen om allmänna fattigvården i landet af den 22 Mars 1852 till efterrättelse. Jag hade velat åberopa endast första momentet i nämnde §, emedan det sednare uppmanar kommunerna att till styrelsen inkomma med anhållan om understöd, hvilket åter var stridande emot hvad jag i mitt förra Cirkulär framhållit, men då min landsekreter förklarade att han ej kunde kontrasignera Cirkuläret såvida ej Kansliexpeditionens skrifvelse ordagrant följdes och detta af orsak att det förut inträffat, att följden af ett motsatt förfarande blifvit en skrapa från högre ort, så såg jag mig nödsakad att gifva vika och torde alltså mången komma att anse mina tillgöranden härvid för besynnerliga och föga konsekventa.

Men jag har troligen redan alltför länge upptagit Brors dyrbara tid och får derföre endast anhålla att Bror ville vara försäkrad om den utmärkta Högaktning, hvarmed jag har äran förblifva min ärade Broders

ödmjukaste tjänare
C. M. Creutz

723 G. VON ALFTHAN – J. V. SNELLMAN 17.VIII
1867

HUB, JVS handskriftssamling

50 Välborne Herr Senator.

Herr Senatorns ärade skrifvelse af den 12 dennes kom mig tillhanda, sedan dagens anmälan till Senaten om rågutsädesbehofvet redan var färdig. Föregående skrivelser läto mig icke ana, att ännu 2 000 ^{tunnor} funnos till disposition, så nära som i Wasa; de hade nog